

Markedsblikk November 2022

Kraftige prisfall på tvers av markedene.

Etter en sommer med ekstreme prisstigninger har høsten så langt bydd på en merkbar korreksjon på tvers av de europeiske energimarkedene.

Været: Varm og våt start på høsten

Markedene var mer enn normalt opptatt av værutsiktene på ettersommeren, og så langt har høsten startet akkurat slik forbrukerne håpet på.

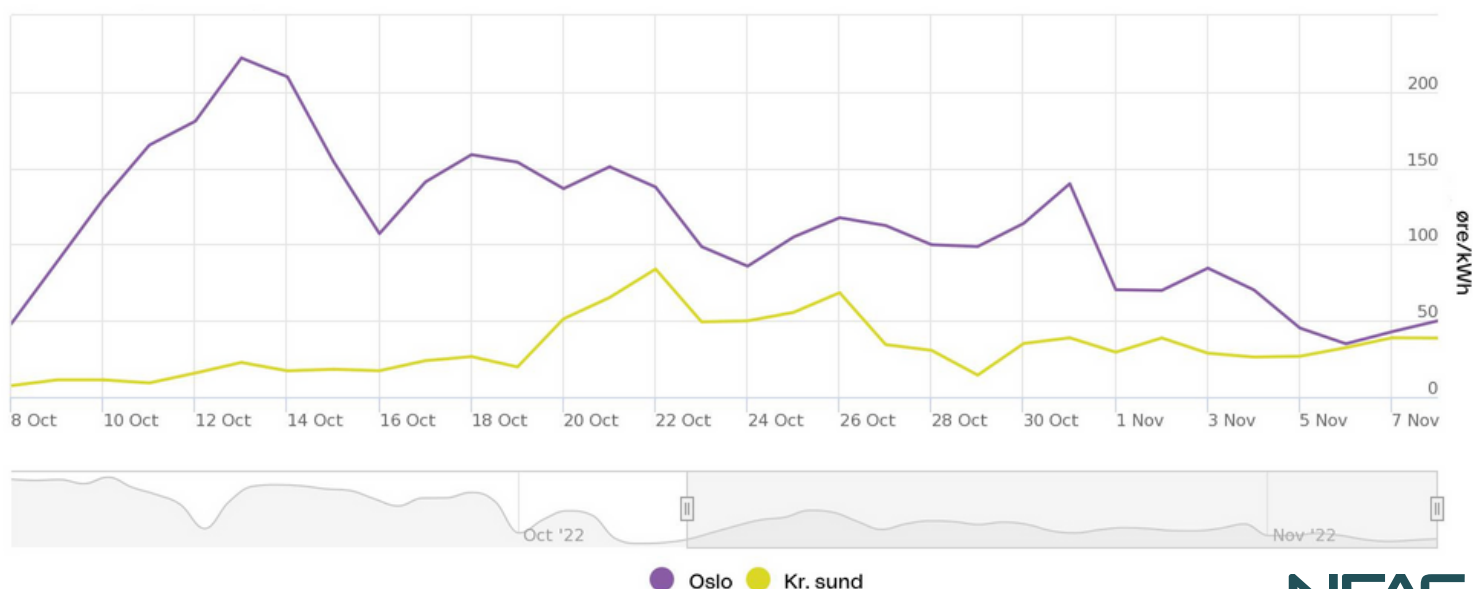
Både temperaturer og nedbørsmengdene i Norden har ligget godt over normalen for årstiden, noe som har presset forbruket ned, mens underskuddet på hydrobalansen raskt har blitt mye mindre.

Høsten startet med voldsomme prisfall.

Den korte kurven: Høsten har så langt vært preget av kontinuerlige prisfall på tvers av markedene, og utviklingen har også preget det nordiske strømmarkedet. Det varme og våte høstværet har presset spotprisene nedover, selv om prisnivået fortsatt er svært høyt i historisk sammenheng. Den merkbare forbedringen av hydrobalansen har skapt en viss ro i markedet, og prisfallene på de nærmeste måneds- og kvartalskontraktene i terminmarkedet har vært voldsomme. Systemkontrakten for det kommende kvartalet, Q1-23, ha falt med hele 40 % siden 1. september og koster nå 232 EUR/MWh.

Den lange kurven: Vi har også opplevd store prisfall på årskontraktene i terminmarkedet, og i tillegg til mildt og vått høstvær kan prisfallene tilskrives merkbare fall i gassmarkedet og på det tyske strømmarkedet. Det er ikke bare i Norden vi har hatt en mild høst så langt, det meste av Europa har opplevd høye temperaturer, noe som har ført til et kraftig prisfall på gassmarkedet. Dette har spredt seg til de andre markedene, og EUs inngripen i markedene har bidratt til den nedadgående tendensen. I Norden har årskontrakten for 2023 falt til 123 EUR/MWh, 35 % lavere enn nivået fra 1. september.

Utviklingen i områdeprisene i øre / kWh

Voldsomme prisfall i alle markeder.

Strøm- og råvareprisene har falt merkbart i løpet av høsten i hele Europa, ikke minst som følge av ekstremt høye temperaturer over hele kontinentet.

Mens sommeren var preget av ekstreme prisstigninger på tvers av de europeiske energimarkedene, har høsten så langt vist en kontinuerlig nedadgående tendens. Både strøm- og råvaremarkedene har falt merkbart, på grunn av en kombinasjon av varmt og vindfullt høstvær, EU-intervensjon i markedene og høye lagertall for både gass og kull foran den kommende vinteren.

Store prisfall på gass

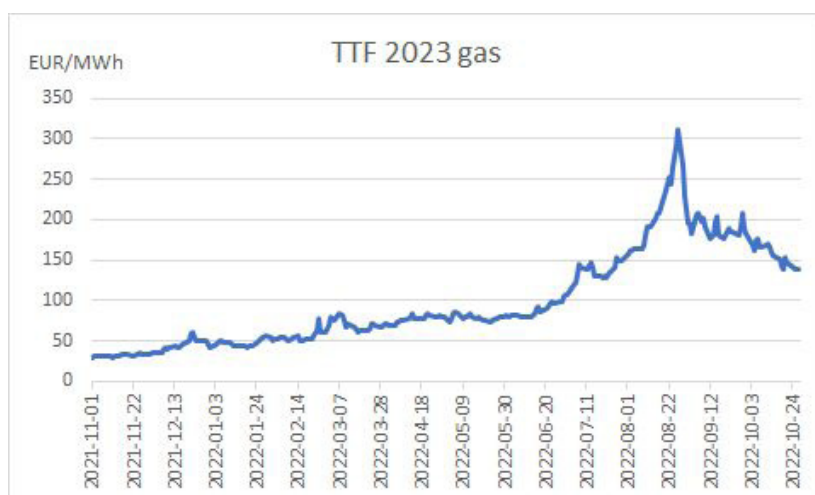
Gassmarkedet er fortsatt toneangivende, og er med på å trekke de andre markedene nedover. På Europas ledende gassbørs, nederlandske TTF, handles 2023-kontrakten i slutten av oktober til ca. 140 EUR/MWh. Dette er selvsagt en ekstremt høy pris i historisk sammenheng, men det er et fall på ca. 30 % sammenlignet med nivået fra 1. september, og mer enn en halvering i forhold til det ekstremt høye nivået i august. Et lignende bilde gjør seg også gjeldende i den korte enden av markedet, og på dagsmarkedet nådde prisene i slutten av oktober sitt laveste nivå i 2022.

Prisfallene skjer til tross for at forholdet mellom Russland og EU på ingen måte har blitt noe bedre de siste månedene. Først stanset Russland gassforsyningene via Nord Stream 1-gassledningen i Østersjøen, og deretter ble som kjent både Nord Stream 1 og Nord Stream 2 rammet av voldsomme eksplosjoner, som ifølge de innledende undersøkelsene skyldtes bevisste handlinger.

EUs medlemsland har lyktes med å fylle gasslagrene før den kommende vinteren. Unionens store gassforbrukere, ikke minst Tyskland, kunne allerede tidlig på høsten rapportere lagringstall på opptil 95 % av kapasiteten, og dermed falt markedet til en viss grad til ro, selv om usikkerheten fortsatt var stor. Senere har høsten vært preget av mildvær, noe som har minimert gassforbruket. I Tyskland har temperaturene ligget godt over normalen for årstiden stort sett uavbrutt siden 1. september, og før vinteren er gasslagrene derfor fortsatt mye større enn markedene hadde fryktet. Muligheten for at Europa kommer relativt helskinnet gjennom vinteren, hva gass angår, er dermed kraftig forbedret, men de mest kritiske vintermånedene ligger foran oss.

Kull- og strømprisene følger med nedover

De voldsomme fallene i strømprisene har satt spor i markedene rundt. Usikkerheten var også stor i kullmarkedet da høsten startet, ikke minst fordi EU-landene i løpet av sommeren ble enige om å stoppe all import fra Russland, som frem til da hadde vært Europas største leverandør av kull. På den annen side har importen fra andre deler av verden økt, ikke minst fra Sør-Afrika og Colombia, og ved de store europeiske kullterminalene er lagerbeholdningen svært høy før vinteren. Prisen på et tonn kull for levering i 2023 er i slutten av oktober på ca. 240 USD, en nedgang på ca. 25 % sammenlignet med nivået fra starten på høsten.

Det er ikke bare de nordiske strømprisene som har falt merkbart utover høsten. Også i resten av Europa har piken pekt nedover takket være de gunstige værforholdene og fallende råvarepriser. På det tyske strømmarkedet, som fortsatt er av avgjørende betydning for prisene i Norden, koster 2023-kontrakten nå ca. 370 EUR/MWh, dvs. hele 35 % lavere enn for to måneder siden.

EU i fokus på grunn av inngripen i markedene.

De ekstremt høye strøm- og råvareprisene har økt presset på EU for å innføre markedsregulerende tiltak som kan senke priser og forbruk. Markedene har fulgt nøye med gjennom høsten.

I takt med at energiprisene i Europa skjøt i været i sommer, økte presset på EU for å innføre hjelpetiltak i Europa, både for private forbrukere og bedrifter. På slutten av sommeren var gass- og strømprisene på et så høyt nivå at det politiske presset på både nasjonalt og felleseuropeisk nivå var blitt så stort at flere medlemsland begynte å vurdere pristak og rasjonering. Denne høsten har de europeiske statslederne holdt flere ekstraordinære toppmøter for å bli enige om mulige tiltak og løsninger.

Resultattak for enkelte strømprodusenter

Ifølge presidenten for EU-kommisjonen, Ursula von der Leyen, var en grunnene kommisjonen ga for i det hele tatt å lansere markedsintervensjon at prisene i sommer «viste begrensningene i dagens markedsdesign» og at det var behov for «en nødintervensjon og en strukturell reform av markedet».

Etter en lengre dragkamp mellom EUs medlemsland, som hadde svært ulike ønsker for hvordan de mente EU skulle gripe inn i markedet, vedtok energiministrene i medlemslandene i slutten av september en rekke nye tiltak for å begrense skadene av de skyhøye energiprisene for forbrukere og bedrifter. Et av de mest omdiskuterte elementene i den nye avtalen var et resultattak på 180 EUR/MWh for kostnadseffektiv strømproduksjon, som vind-, sol-, biomasse- og kjernekraftproduksjon. Bakgrunnen for dette resultattaket var at mange store strømprodusenter hadde opplevd en ekstrem økning i inntjeningen i forbindelse med energikrisen, fordi de satt igjen med overskuddet av de høye strømprisene uten at produksjonskostnadene økte. Avtalen går ut på at dersom strømprisen overstiger 180 EUR/MWh, skal gevinsten i stedet gå til statskassen, som så kan kanalisere pengene videre til bedrifter og private forbrukere som har behov for hjelp.

En annen del av avtalen var en bindende avtale for EUs medlemsland om å senke strømforbruket med 5 % de timene på dagen behovet for strøm er størst, samt en uforpliktende intensjonserklæring om å senke det generelle strømforbruket med 10 %. Det er opp til medlemslandene selv å finne ut hvordan de ønsker å innfri disse målene.

Stor debatt om pristaket på gass

I kjølvannet av den nevnte avtalen fra slutten av september har det pågått en annen debatt i EU, nemlig spørsmålet om man skal innføre et pristak på gass, etter at gassprisene steg til ufattelige nivåer i løpet av sommeren som følge av blant annet krigen i Ukraina og Vestens stadig dårligere forhold til Russland. Tilhengerne av et pristak, først og fremst landene i Sør-Europa, hevder at et slikt tak vil føre til umiddelbart lavere gass- og strømpriser. Motstanderne, ikke minst Tyskland, frykter at pristaket vil føre til økt forbruk i en tid hvor EU er nødt til å spare på gassressursene.

I slutten av oktober er det ennå ikke vedtatt noe endelig, men Tyskland skal ha gått med på å innføre et midlertidig pristak på gass. I begynnelsen av november skal EU-kommisjonen legge frem en plan for hvordan dette taket skal se ut.

Samtidig holder markedene pusten, og likviditeten i både gass- og strømmarkedet er lav fordi det er få som tør å ta noen stilling før pristaket er på plass, da dette kan føre til plutselige, og voldsomme bevegelser.

Konklusjonen.

Den korte kurven: De daglige svingningene i markedene er ikke fullt så voldsomme som vi så i sommer, men usikkerheten er fortsatt stor. Tidligere i år handlet uroen i stor grad om utviklingen av krigen i Ukraina, men nå er fokuset i større grad rettet mot EU. Detaljene rundt unionens markedsintervensjoner er fortsatt uklare, og ved inngangen til november er det fortsatt ikke sikkert om det blir et pristak på gass eller hvordan det vil se ut. Markedsaktørene er derfor fortsatt svært tilbakeholdne med å ta for stor risiko, da uforutsette detaljer i EUs planer raskt kan få prisene til å stige eller falle kraftig så snart de blir kjent. Derfor vil de politiske beslutningene være av avgjørende betydning for prisutviklingen i november. I tillegg vil det selvsagt fortsatt være stort fokus på værutsiktene. Hvis det svært varme og våte høstværet som vi har sett de siste månedene fortsetter, mener vi at prisene i markedet vil fortsette nedover, ikke minst på de nærmeste kontraktene på markedet, inkludert kvartalskontrakten for Q1-23.

Den lange kurven: Spørsmålet om et pristak på gass vil også påvirke de lange kontraktene på markedet, selv om det antas at EUs nye initiativer kun vil gjelde i en kort periode, og neppe lenger enn til 2023. Markedene vil også fortsette å følge med på krigen i Ukraina. De siste månedene er det Ukraina som har hatt et overtak i krigen, men det ser likevel ikke ut til at den nærmer seg slutten. Tvert imot peker mange på at krigen kan trekke lenge ut, og dette er dårlig nytt for markedene, da det reduserer håpet om en normalisering av forholdet mellom Russland og EU, og dermed for at gasshandelen mellom de to partene vil gjenopptas.

Vi vurderer sjansen for ytterligere prisfall som større enn for stigninger i november. Det må komme noen nyheter i markedet for å endre utviklingen, og akkurat nå peker mye i retning av at det milde og våte været fortsetter og at EU blir enige om et pristak på gass. Vi understreker imidlertid at situasjonen fortsatt er nervøs og at plutselige prishopp ikke kan utelukkes.

EU i fokus på grunn av inngripen i markedene.

Også på spotmarkedet var oktober preget av fallende priser etter ded høye prisene vi opplevde i september. Snittprisen for september for vårt område var i september 75,3 Øre kWh og våre kunder fikk for første gang tildelt

Periode	Prisprognose i øre/kWh
Dec-22	66,03
Q1-23	52
Q2-23	47,87
Q3-23	59,33
Q4-23	72,46
2023	57,98
2024	64,49
2025	74,85
2026	92,98

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig

Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS

Hold øye med.

1.

EU: Alles øyne i energimarkedene er for tiden rettet mot EU, som forventes å vedta et pristak på gass i løpet av november. Markedene har til en viss grad priset dette inn, men skulle ordningen inneholde uforutsette elementer, vil det raskt kunne presse både strøm- og gassprisene i en eller annen retning.

2.

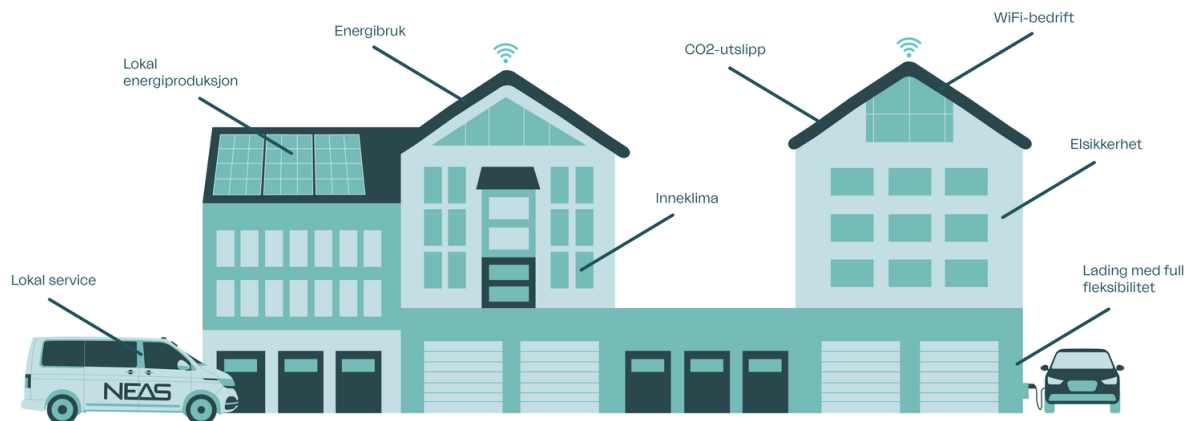
Varmt høstvær har vært blant de viktigste årsakene til prisfallet de siste månedene. Slik markedet ser ut i øyeblikket vil det selvsagt ha stor betydning om mildværet fortsetter, eller om november i stedet kommer med vintervær til Europa.

Kjernekraft.

Den mest merkbare nyheten på kjernekraftområdet utover høsten er at Ringhals 4-reaktoren i Sverige forventes å være ute av drift store deler av vinteren. Bakgrunnen for dette er uforutsette reparasjonsoppgaver som ble kjent i forbindelse med reaktorens ordinære sommernedstenging. Den lange nedstengningen av reaktoren, med en installert kapasitet på 1100 MW, kommer naturligvis på det verst tenkelige tidspunktet, gitt den generelle tilstanden i markedet.

Oppstarten av Olkiluoto 3-reaktoren i Finland er nok en gang utsatt, og etter mer enn et tiår med utsettelse er markedet fortsatt svært usikre på når den nye reaktoren vil idriftsettes. Ved inngangen til november er den totale nordiske kjernekraftproduksjonen på i underkant av 90 % av installert kapasitet.

Vi er gjerne din energirådgiver.

Ta kontroll over strømutfgiftene med EOS-system fra NEAS. Første steg er innsikt, så optimalisering av forbruksmønster. Vi veileder dere hele veien!

[Les mer her om energioptimalisering](#)

Ta gjerne kontakt for en hyggelig kraftprat!

Turid H. Sevaldsen, KAM-Storkundeansvarlig
Mobil: +47 99 28 15 04 / E-post: turids@neas.mr.no

NEAS